

20^η ΣΥΝΟΔΟΣ ΒΟΥΛΗΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

Έκθεση Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων

«Προς μια κοινωνία για όλες τις ηλικίες»

Με ανάμικτα αισθήματα η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων συμμετέχει στην εορταστική αυτή Σύνοδο. Αισθήματα ικανοποίησης για το έργο που επιτεύχθηκε, τον αγώνα που έγινε και απότιση φόρου τιμής σε ανθρώπους που έδωσαν σάρκα και οστά στην πραγματοποίηση των στόχων της. Μια κοινωνία για όλες τις ηλικίες οραματίστηκαν οι πρωτεργάτες, κάλυψη του χάσματος των γενεών και πιο αποδοτική, γόνιμη και ωφέλιμη για το κοινωνικό σύνολο δράση όλων. Αισθήματα λύπης για ωφελήματα που δεν έγινε δυνατό να κερδηθούν.

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας εστιάζεται στα κυριότερα θέματα που την απασχόλησαν την τελευταία χρονιά. Θορυβημένοι εμείς οι παλαιότεροι απ' όσα θλιβερά συμβαίνουν στον τόπο, για τον υποβιβασμό του επιπέδου της κοινωνίας που για μας είναι περίπου αγνώριστη, καταθέτουμε τις επισημάνσεις μας: Είμαστε σήμερα το 8% του πληθυσμού, 105,648 θεσμοθετημένων συνταξιούχων σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας. Ένα μεγάλο ποσοστό είναι χαμηλοσυνταξιούχοι ή ηλικιωμένοι με χαμηλά εισοδήματα. Πρώτη επισημάνση είναι ότι καθυστερεί η τελική διευθέτηση της καταβολής του ΕΕΕ και της μικρής επιταγής για συνταξιούχους με χαμηλά εισοδήματα παρά τις προσπάθειες που έγιναν για χρόνια. Ένας στους τέσσερις, ποσοστό 24,0% για τους άνδρες 26,4% για τις γυναίκες, βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας, παρά τη μικρή βελτίωση των 2,9% σε σύγκριση με το 2016. Η Κύπρος έχει την τρίτη θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε μικρότερη δαπάνη για συντάξεις. Με την αύξηση δε του προσδόκιμου ζωής το χαμηλό εισόδημα αποκλείει πολλούς ηλικιωμένους από καλύτερο επίπεδο ζωής και τους οδηγεί σε κατάθλιψη. Έκθεση του Πανεπιστημίου του Άμστερνταμ τονίζει ότι αυτό αποτελεί κίνδυνο για τη ζωή τους.

Με ικανοποίηση χαιρετίζουμε την ίδρυση Φορέα Τρίτης Ηλικίας με επιδίωξη την προώθηση λύσεων σε προβλήματα διαφόρων τάξεων ηλικιωμένων και εθελοντικών οργανώσεων, για πιο δημιουργική παρουσία στην κοινωνία. Αναμένουμε δραστικά μέτρα δεδομένου ότι όσα αφορούν τους ηλικιωμένους είναι καλώς γνωστά στα άτομα που εντάχθηκαν στο νεοσύστατο αυτό σώμα. Είναι ανάγκη να επιδιωχθούν με κάθε τρόπο καλύτερες συνθήκες ζωής, η ένταξη στον κόσμο της τεχνολογίας και η αξιοποίηση δυνατοτήτων ανθρώπων που μπορούν να παραμείνουν ενεργοί πολίτες. Σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής “Οι γυναίκες στην ψηφιακή εποχή» στον τομέα της τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών, σ’ ό,τι αφορά την Κύπρο είναι ενημερωμένοι και ενεργοί τρεις φορές περισσότεροι άνδρες από γυναίκες. Αυτό είναι κάτι που χρειάζεται να μελετηθεί για προώθηση της ένταξης των γυναικών στη σύγχρονη ψηφιακή εποχή.

ΒΙΑ:

Μέσα στο κύμα βίας που πλήττει την κοινωνία μας, το οποίο και ο νόμος αδυνατεί να εφαρμόσει σε ικανοποιητικό βαθμό, κρούσματα εξευτελιστικής συμπεριφοράς και βίας σε στέγες ευγηρίας πλήττουν ηλικιωμένους οι οποίοι, όντας οι αδύναμοι κρικοί, τρέμουν ακόμα και να διαμαρτυρηθούν. Για άλλη μια φορά τονίζεται η ανάγκη αυστηρότερου ελέγχου στα προσόντα, το ήθος, την καταλληλότητα του προσωπικού στις στέγες, τις συνθήκες διαβίωσης γιατί είναι άδικο να μένουν ατιμώρητες συμπεριφορές που προσθέτουν πίκρες σε ανθρώπους που πάλεψαν δεκάδες χρόνια στη ζωή τους και όντας ο αδύναμος κρικός γίνονται εύκολος στόχος κακομεταχείρισης. Εκφράζουμε την ελπίδα ότι η μείωση κατά 9% του ΦΠΑ η οποία βοηθά τους ιδιοκτήτες Στεγών θα αξιοποιηθεί υπέρ των τροφίμων. Μεγάλο πρόβλημα αντιμετωπίζουν πολλοί ηλικιωμένοι με οικιακές βοηθούς που παράνομα εγκαταλείπουν εργοδότες για διάφορους λόγους.

ΕΠΙΔΟΜΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ:

Οι αλλαγές στα κριτήρια για την παροχή επιδόματος φροντίδας συνεχίζουν να δημιουργούν προβλήματα. Ιδιοκτήτες στεγών καταφεύγουν σε λύσεις που πλήττουν την αξιοπρέπεια των τροφίμων. Κρατικές περικοπές σε οργανώσεις, συρρικνώσεις ιδρυμάτων, πλήττουν τον εθελοντισμό που καλείται να στηρίξει το κράτος αντιμετωπίζοντας ο ίδιος οικονομικά προβλήματα. Επανερχόμαστε στο

Θέμα του νόμου με βάση τον οποίο στις στέγες ηλικιωμένων μπορούν να φιλοξενοούνται άτομα με ψυχικά προβλήματα, αφού είχαμε στο παρελθόν θανάτους ηλικιωμένων από διαταραγμένα άτομα. Είναι ανάγκη να ληφθούν μέτρα για αντιμετώπιση του προβλήματος.

ΥΓΕΙΑ:

Να ενώσουμε στο σημείο αυτό τη φωνή μας με την Επιτροπή Υγείας της Βουλής των Γερόντων στην ανάγκη αντιμετώπισης των προβλημάτων ιατρικής φροντίδας. Το ΓΕΣΥ καθυστερεί απελπιστικά, ενώ ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης τονίζει ότι οι ηλικιωμένοι δικαιούνται την μεγαλύτερη προάσπιση των δικαιωμάτων τους στην υγεία, την κοινωνία, την οικονομία. Το κλείσιμο τοπικών κέντρων υγείας έχει δημιουργήσει προβλήματα σε ηλικιωμένους και απαιτείται άμεση δράση για λύση τους.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ:

Εκκρεμεί το θέμα της επαναφοράς των μισθών των δημοσίων και ημικρατικών υπαλλήλων όπως και του ιδιωτικού τομέα στα προ του 2013 επίπεδα, καθώς και των δικαιωμάτων όλων των συνταξιούχων. Οι περικοπές θα επηρεάσουν αργότερα τις συντάξεις και ήδη έπληξαν το επίπεδο ζωής διαφόρων τάξεων όπως πολύτεκνες και μονογονεϊκές οικογένειες και άτομα με προβλήματα υγείας. Να τονιστεί εδώ ότι το χάσμα στις συντάξεις μεταξύ ανδρών και γυναικών είναι κατά 7 μονάδες μεγαλύτερο από ότι σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αυτό επηρεάζει μεγάλο αριθμό γυναικών. Είναι ανάγκη να καταργηθεί η πρόνοια με βάση την οποία όσοι αφυπηρετούν στα 63 υφίστανται το περίφημο πέναλτι με μειωμένες συντάξεις.

ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΙ:

Εξακολουθεί ακόμα να εκκρεμεί το πρόβλημα της συντήρησης προσφυγικών συνοικισμών το οποίο οδηγεί σε εγκλωβισμό υπερηλίκων σε κτήρια χωρίς ανελκυστήρα. Παρά τη μερική αντιμετώπισή του επείγει η λήψη των απαραίτητων μέτρων για πλήρη επίλυσή του. Παρουσιάζονται σοβαρά προβλήματα ασφάλειας πέρα από το γεγονός ότι ηλικιωμένοι εγκλωβίζονται στους ψηλότερους ορόφους και δεν έχουν τη δυνατότητα διακίνησης παρά μόνο με βοήθεια.

ΣΥΝΤΑΞΗ ΧΗΡΕΙΑΣ:

Αναμένεται η γνωμοδότηση του Ανωτάτου Δικαστηρίου για την εφαρμογή του νόμου περί καταβολής σύνταξης χηρείας στους άνδρες. Το κυβερνητικό νομοσχέδιο που παραπέμφθηκε στη Βουλή και απορρίφθηκε προνοεί την καταβολή σύνταξης στους άνδρες που έχασαν τη σύζυγό τους από 1/1/2018 χωρίς αναδρομική ισχύ, κάτι που θεωρείται άδικο από τους επηρεαζόμενους δεδομένου ότι σύνταξη χηρείας απολαμβάνουν όλες οι γυναίκες.

ΕΦΕΔΡΟΙ:

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων χαιρετίζει την απόφαση για καταβολή τιμητικού επιδόματος σε όσους υπηρέτησαν πρόσθετη θητεία, ή εφεδρεία κατά την τουρκική εισβολή του 1974. Παρά τις αντιδράσεις μερίδας των δικαιούχων για το ύψος και τους κανόνες υπολογισμού του αναφορικά για τις συνθήκες σύλληψης των αιχμαλώτων η απόφαση για τη καταβολή του επιδόματος ανεξαρτήτως του ύψους του θεωρείται μια ελάχιστη ανταπόδοση σε αυτούς που υπερασπίστηκαν την πατρίδα με κίνδυνο της ζωής τους.

ΣΚΥΒΑΛΑ:

Έφθασε ήδη σε όλα τα νοικοκυριά υπερχρεωμένη κατά 8-10% η φορολογία για την αποκομιδή σκυβάλων. Τονίζουμε ότι η αρχή Τοπικής Αυτοδιοίκησης θα έπρεπε να μελετήσει άλλους τρόπους εξασφάλισης χρημάτων, να καταργήσει τον συσχετισμό του αριθμού των δωματίων κάθε οικίας με το ύψος της φορολογίας. Επιπρόσθετα δε, ζητούμε να επανέλθει η πρόνοια μειωμένης φορολογίας για μονήρη άτομα. Είναι ανάγκη να προωθηθεί ο μελετώμενος καθορισμός του ύψους της φορολογίας ανάλογα με τη ποσότητα σκυβάλων με την οποία επιβαρύνεται ο Δήμος.

ΑΔΕΙΑ ΟΔΗΓΗΣΗΣ:

Τους ηλικιωμένους ανησυχεί η σχεδιαζόμενη επιβολή ετήσιας εξέτασης για εξασφάλιση άδειας οδήγησης μετά τα 76 χρόνια καθώς και η ένταξη αριθμού γιατρών διαφόρων ειδικοτήτων στην εξέταση. Είναι περιττή ταλαιπωρία αν ο ηλικιωμένος δεν έχει παρουσιάσει προβλήματα υγείας που να το επιβάλλουν. Σοβαρό είναι και το θέμα των αυξημένων ασφαλιστρων μόνο λόγω ηλικίας σε άτομα που δεν προκάλεσαν ατύχημα και που κρίνονται ικανά για οδήγηση. Στη Βουλή συζητείται Νομοσχέδιο το οποίο ίσως να βοηθήσει την επίλυση του

προβλήματος. Να προωθηθεί η ιδέα για ενημερωτικά σεμινάρια στις αλλαγές της τροχαίας κίνησης για ηλικιωμένους ώστε να αισθάνονται περισσότερη ασφάλεια και να αποφεύγονται δυστυχήματα.

ΤΡΑΠΕΖΕΣ:

Πρόβλημα αντιμετωπίζουν κοινότητες της υπαίθρου από το κλείσιμο υποκαταστημάτων της πρώην Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας το οποίο δυσκολεύει την καθημερινότητα ειδικά των ηλικιωμένων. Η υπόσχεση για κινητές μονάδες που σε τακτά διαστήματα θα παρέχουν υπηρεσίες σε μικρές κοινότητες να επεκταθεί και σε μεγαλύτερες. Άλλη λύση θα ήταν η προώθηση μερικής λειτουργίας υποκαταστημάτων. Να ληφθεί υπόψη η παράκληση ηλικιωμένων να κατατίθενται οι συντάξεις ενωρίς το πρωί και όχι το μεσημέρι, για να αποφεύγονται τλαιπωρίες.

ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ:

Η ψυχαγωγία, η επικοινωνία, η κοινωνικοποίηση δίνουν ανάσες στη ζωή των ηλικιωμένων. Η κοινωνική κάρτα που έχει συρρικνωθεί εδώ και χρόνια πρέπει να ενισχυθεί, να προσφέρει περισσότερες δυνατότητες για δωρεάν διακίνηση, δωρεάν θεατρικές παραστάσεις ειδικά για χαμηλοσυνταξιούχους, πολύτεκνες και μονογονεϊκές οικογένειες, αναβαθμίζοντας έτσι την ποιότητα ζωής ανθρώπων που δίνουν καθημερινά τον αγώνα τους.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ:

Στο ίδιο το σώμα της Βουλής των Γερόντων εκκρεμεί εδώ και χρόνια η πραγματοποίηση της υπόσχεσης για πλήρη απασχόληση της λειτουργού, η οποία μόνο με 15 ώρες τη βδομάδα στηρίζει την προσπάθειά μας. Είναι βασική ανάγκη για την προώθηση αιτημάτων των ηλικιωμένων και την επίλυση προβλημάτων τους.

Εισηγήσεις:

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων καταθέτει τις ακόλουθες εισηγήσεις-αιτήματα πολλά από τα οποία για πολλοστή φορά:

- Να επανέλθει η χορήγηση του πασχαλινού επιδόματος στους δικαιούχους με βάση τα κριτήρια του 2012.
- Να μην λαμβάνονται υπόψη στο ακέραιο οι τόκοι των εισοδημάτων, ούτε η χορηγία από τον Οργανισμό Αγροτικών Πληρωμών.

- Να στηριχθεί από το κράτος η παραμονή ηλικιωμένων που χρειάζονται φροντίδα στα σπίτια τους ώστε να νιώθουν όσο το δυνατό αυτοδύναμοι. Θα ήταν σημαντική ψυχολογική τόνωση αν μπορούσε να υιοθετηθεί από αρμόδιες υπηρεσίες βραχιόλι με το οποίο μόνος ηλικιωμένος θα μπορούσε να εξασφαλίσει βοήθεια σε περίπτωση ανάγκης.
- Να ενισχυθεί με κατάλληλες προσπάθειες η παραχώρηση δικαιώματος διακοπών σε ξενοδοχεία για χαμηλοσυνταξιούχους στον τόπο μας.
- Να επιδιωχθεί έλεγχος και προώθηση προσβασιμότητας σε ξενοδοχεία και άλλους χώρους για ηλικιωμένους με προβλήματα και ανάπηρα άτομα.
- Να προωθηθεί η εγκατάσταση ανελκυστήρων με δυνατότητα εξυπηρέτησης ατόμων σε ανάπηρα καροτσάκια σε όλα τα κυβερνητικά και δημόσια κτήρια.
- Να προωθηθεί, όπου υπάρχει δυνατότητα, η συγκέντρωση κυβερνητικών τμημάτων με παρεμφερείς υπηρεσίες στα ίδια κτήρια ώστε να διευκολύνονται κυρίως οι ηλικιωμένοι.
- Να ενισχυθούν σε οχήματα και να διευρυνθούν σε δρομολόγια οι αστικές και αγροτικές συγκοινωνίες και να μελετηθεί η δυνατότητα επίβλεψης στην επιβίβαση και αποβίβαση ηλικιωμένων για αποφυγή ατυχημάτων.

ΚΑΤΑΛΗΞΗ

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας στάθηκε για εικοστή χρονιά σε προβλήματα που ταλάνισαν ηλικιωμένους, προσπάθησε να τα αναδείξει και να συνδράμει στη λύση τους. Με το ίδιο σύνθημα, όπως το 1999, στην πρώτη Σύνοδο έρχεται να ενώσει τη φωνή της με συνδικαλιστικές, φιλανθρωπικές και εθελοντικές οργανώσεις, τον απλό ιδιώτη, τον πάσχοντα, τον δυσπραγούντα, τον μοναξιασμένο και παραγνωρισμένο ηλικιωμένο για το αυτονόητο:

«Μια κοινωνία για όλες τις ηλικίες» με δικαιώματα, πρόνοια κρατική και σεβασμό από τον καθένα. Δεν θα είναι ευσεβοποθισμός και ουτοπία αν όλοι το θελήσουμε και συμβάλουμε στην πραγματοποίησή του οράματος. Μόνο έτσι δε θα μείνει: γράμμα κενόν.